

On aktiivisen työvoima- politiikan aika

Työvoimapoliittisia toimenpiteitä on arvosteltu tehottomuudesta. Tutkimustulokset kertovat toista, ja juuri nyt kannattaisi panostaa laadukkaaseen työvoimapolitiikkaan aikaisempaa enemmän.

Matti Sihto
Dosentti
Turun yliopisto
matti.sihto@tem.fi

Matti Sihto tähdentää, että aktiivinen työvoimapolitiikka on otettava vakavasti, jos työmarkkinoiden muutoksista aiotaan selvittää

Suomalainen työvoimapolitiikka on hyvää kansainvälistä, lähinnä manneurooppalaista tasoa. Vaikka työvoimapolitiikkaa on menneinä vuosina kritisoitu menneen tullen, esitetään tässä artikkelissa aktiivisen työvoimapolitiikan roolin merkittävää vahvistamista ja siirtymistä skandinaaviseen työvoimapolitiikkaan.

Aktiivista työvoimapolitiikkaa (lyh. ATP) puoltavat työmarkkinateorioiden ja -tutkimusten perustelut ovat nykyään poikkeuksellisen vahvat. Työvoimapolitiikkaa konkreettisesti arvioineen tutkimuksenkin tulokset ovat muuttuneet entistä myönteisemmiksi. Lisäksi vuosikymmenten muutosten jälkeen Suomen työmarkkinat alkavat lähestyä sellaisia työmarkkinoita, joiden ongelmien ratkaisemiseen ATP aikoinaan luotiin.

Aktiivisen työvoimapolitiikan merkitys on syytä arvioida uudelleen. On painavat perusteet sille, että aktiivisen työvoimapolitiikan aika on tullut.

Suomalaisen työvoimapolitiikan ominaispiirteitä

Työvoimapolitiikka jakautuu yhtäältä ns. passiiviseen työvoimapolitiikkaan eli työttömien taloudelliseen tukemiseen, ja toisaalta aktiiviseen työvoimapolitiikkaan. Aktiivisilla toimilla pyritään työnhakijoiden ja avointen työpaikkojen kohtaannon parantamiseen (mm. työnvälitys), työttömien työnsaantimahdollisuuksien lisäämiseen (mm. työvoimakoulutus, neuvonta) tai työnantajien tarjoamien työpaikkojen lisäämiseen (mm. tukityöllistäminen) (vrt. esim. Olofsson ja Wadensjö 2009).

Suomalaisen työvoimapolitiikan karkeiden ominaispiirteiden hahmottamiseksi nojaututaan seuraavassa OECD:n ke-

hittelemiin ja kokoamiin tilastoihin, jotka vuosittain ilmestyvät sen työllisyyskatsauksessa eli Employment Outlook -julkaisussa.

Työvoimapolitiikkaan käytettyjen varojen perusteella arvioituna suomalainen työvoimapolitiikka on EU:n kärkijoukossa. Tämä koskee erityisesti passiivista työvoimapolitiikkaa, työttömien taloudellista tukemista. Myös aktiivitoimien osalta Suomi sijoittuu hyvin, heti Tanskan, Belgian, Hollannin ja Ruotsin jälkeen.

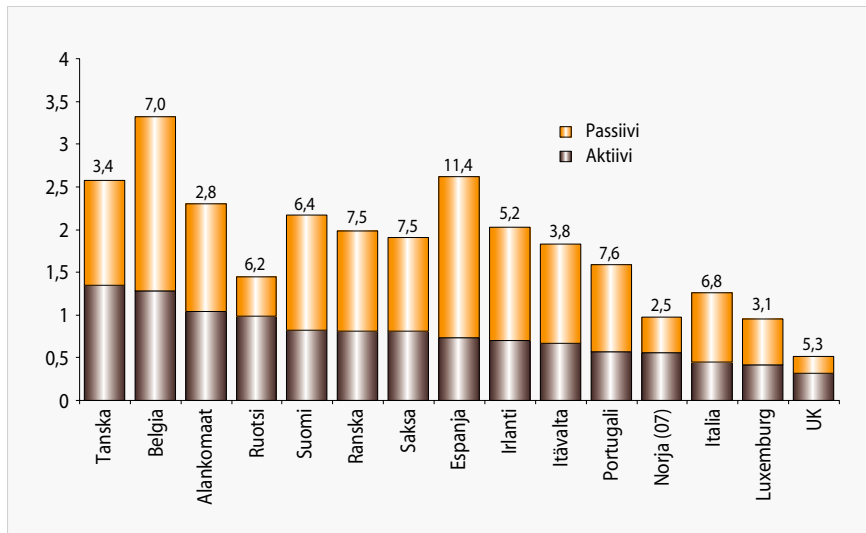
Maita vertailtaessa on kuitenkin syytä ottaa huomioon niiden erisuuruiset työttömyysasteet. Kun panostukset aktiivitoimiin suhteutetaan eri maiden työttömyystasoon, Tanskan ja Hollannin aktiivisuus on omaa luokkaansa. Myös Norjan, Ruotsin, Belgian ja Itävallan aktiivisuus erottuu selvästi muista maista. Suomi sijoittuu edellä mainittuja maita heikommin. Se on vahvaa manneurooppalaista tasoa. Tämä ei sinänsä ole viime vuosien ilmiö, vaan se on leimannut Suomen työvoimapolitiikkaa vuosikymmeniä (OECD 1993–2010).

Maissa, joissa aktiivitoimien merkitys on suurinta, myös työvoimapolitiikan, ts. työnvälityksen, ohjauksen ja neuvonnan, merkitys työttömyyden tasoon suhteutettuna on kasvava ja selvästi suurin. (Belgia tosin muodostaa poikkeuksen ja Itävallan tiedot puuttuvat.)

Vuosikymmeniä kestäneessä Euroopan joukkotyöttömyydessä alkoi 1990-luvun lopulla tapahtua jotakin myönteistä. Auer (2000) arvioi työllisyys- ja työttömyyskehityksen perusteella lupaavimmiksi Euroopan maiksi Tanskan, Hollannin, Irlannin ja Itävallan. Hän näki, että kehitystä selittivät näille maille ominaiset piirteet: vakauttava yleinen talouspolitiikka, eri osapuolten sosiaalinen dialogi ja siihen liittyvä palkkapolitiikka sekä aktiivinen työvoimapolitiikka.

Vuotta 2008 koskeva tilastotarkastelu osoittaa, että kyseisten maiden työttömyys on edelleen vähäisintä EU-maista ja että ne edelleen ovat eniten aktiiviseen työvoimapolitiikkaan panostavia maita. (Myös Irlanti panostaa Suomea selvästi enemmän aktiivitoimiin, kun vertailussa otetaan huomioon maiden työttömyyden taso.) Ylipäänsäkään eri maiden työvoimapolitiikkojen asema ei ole suuresti muuttunut. Tanska on tosin aktiivisuudessa kirinyt Hollannin ohi, mutta edelleen ne ovat kaksi eniten aktiivitoimiin panostavaa maata. Suomi on vuonna 2008 sijoittunut poikkeuksellisen hyvin. Sen aktiivi- ja passiivitoimien osuus BKT:sta on tosin viime vuosikymmenellä laskenut, mutta myös työttömyys on laskenut nopeasti. Ruotsin työvoimapolitiikassa

Kuvio 1. Työvoimapolitiikan aktiivisten ja passiivisten toimien osuus BKT:sta sekä työttömyysasteet* vuonna 2008 EU-15:ssa** ja Norjassa.

* Työttömyysasteet on esitetty prosenttilukuina kunkin pylvään yläpuolella. ** Puuttuvien tilastojen vuoksi Kreikka ei ole kuviossa. Lähde: OECD 2010.

on toteutunut sekä aktiivi- että passiivitoimien nopeaa vähenemistä.

Tällä hetkellä Suomen työvoimapolitiikka asemoituu vuotta 2008 heikommän. Aktiivitoimien lasku nimittäin jatkui vielä työttömyyden käännyttyä taantumassa kasvuun, ja aktiivitoimien lisäys on myöhemminkin ollut vaatimatonta.

Aktiivisuus työvoimapolitiikassa on hyvin yleisesti liittynyt myönteiseen työttömyyskehitykseen. Tämän yleisluonteisen viittauksen tueksi pyrin seuraavassa esittämään konkreettisia perusteluja sille, miksi aktiivista työvoimapolitiikkaa tarvitaan. Tarkastelen siksi asiaa Aktiivisen työvoimapolitiikka -strategian näkökulmasta.¹

Aktiivisen työvoimapolitiikan strategia

Kun konkreettinen työvoimapolitiikka voidaan melko ongelmitta määrittää, ei ATP-strategian sisältö ole mitenkään sel-

viö. Aktiivisen työvoimapolitiikan olennaisinta sisältöä, termin uutuutta, on yleisimmin etsitty aktiivisuudesta; ATP-strategiassa korostettaisiin aktiivisia toimenpiteitä passiivisen työttömyysturvan kustannuksella. ATP:n ominaislaatua on toisaalta etsitty uuden tyyppisistä keinoista, erityisesti työvoiman tarjontatoimista tai työvoimakoulutuksesta. Myös työvoimapolitiikka-termin on ounnasteltu paljastavan strategian olemuksen. Mikään näistä perusteluista ei kuitenkaan ole kestävä.²

Aktiivisen työvoimapolitiikan synty juontui sen sijaan sen suhdante- eli stabilisaatiopolitiittisesta roolista. Strategia ei tosin ollut vastaus joukkomittaisen työttömyyden vaan ylikuumentuneen korkeasuhdanteen ongelmiin; korkeasuhdanteen täystyöllisyys pyrittiin ylläpitämään. Tämä oli itse asiassa mahdollomalta tuntunut tavoite. Niinpä pitkälti keynesiläistä linjaa edustanut

² Lähteet ja konkreettiset perustelut sisältyvät julkaisuun Sihto (2001). Kun jatkossa esitetään tarkemmin dokumentoitumattomia arvioita, ne perustuvat em. julkaisuun.

Kalecki (1971 [1943]) näki pysyvän täystyöllisyyden mahdolliseksi pidemmällä aikavälillä. Täystyöllisyys kasvattaa ayliikkeen valtaa ja palkkavaatimuksia ja johtaa inflaation, joka puolestaan johtaa täystyöllisyyden loppumiseen.

Ruotsalaiset ATP:n luojat, Gösta Rehn ja Rudolf Meidner³, jotka alkoivat kirjoittaa asiasta jo 1940-luvun lopulla, näkivät täystyöllisyyden säilyttämisen mahdollisena. Tämä edellytti, että ATP piti nähdä osana kattavampaa taloudellista mallia, osana yleisen talouspolitiikan ja palkkapolitiikan kokonaisuutta. Laatijoidensa mukaan malli saikin nimekseen Rehnin - Meidnerin -malli.

Talouden tasapainottomuuksien ja inflaatiopaineiden poistamiseen tarvittiin rajoittavaa yleistä talouspolitiikkaa. Tällaisessa tilanteessa myös palkkapolitiikka saattoi toimia inflaatiota kasvatamatta. Rajoittavan talouspolitiikan seurauksena syntyi kuitenkin työttömyyttä. Tämän poistaminen oli puolestaan aktiivisen työvoimapolitiikan tehtävä.

Työllisyyden lisääminen/työttömyyden poistaminen olivat juuri ATP:n tehtäviä, koska työllisyyden kasvun tuli toteutua kiihdyttämättä inflaatiota. Tämä oli mahdollista, koska työvoimapolitiikka on selektiivistä. Sen toimet voidaan kohdistaa halutuille osatyömarkkinoille, esimerkiksi juuri työttömyyden vaivaamille. Selektiivisyys ja osatyömarkkinat strategian lähtökohtina olivat ATP:n uutuus.

Lyhyen aikavälin stabilisaatiopolitiikalla nähtiin kuitenkin olevan kielteisiä vaikutuksia pitkän aikavälin rakennepolitiikkaan. Stabilisaatio voi konservoida tuotantorakennetta, ylläpitää aikansa eläneitä yrityksiä yms. Niin Rehnin - Meidnerin -malli kuin myös ATP muuttivat luonteeltaan sekä stabilisaatio- että rakennepolitiittisiksi, sekä lyhyen että pitkän aikavälin huomioon ottaviksi. Pit-

³ ATP:n muotoutumisesta ja luonteesta saa hyvän yleiskuvan Rehnin (1988) ja Meidnerin (1984) kokoomateoksista.

Alun perin pyrkimyksenä oli saavuttaa pysyvä täystyöllisyys.

---

kän aikavälin huomioon ottaminen merkitsi ennen muuta sitä, että työvoiman tarjontaan kohdistuvat toimet korostuivat työvoimapolitiikassa. Alueellisen ja ammatillisen liikkuvuuden edistäminen ja työmarkkinavalmiuksien ylläpito nähtiin entistä keskeisempinä. Työvoimapolitiikka tukee rakennemuutosta edistämällä työvoiman liikkuvuutta ekspansiivisiin yrityksiin ja ekspansiivisille alueille. Vähentämällä näin tuotantoka-peikkoja se myös alentaa inflaatiota.

Rehnin – Meidnerin-malli ulotettiin myös suhdannetaantumiin. ATP:n rooli työllisyyden takaamisessa oli keskeinen ylikuumentuneessa korkeasuhdanteessa. Suhdannetyöttömyyden voittamisessa keskeinen rooli ei enää langennut aktiiviselle työvoimapolitiikalle vaan yleiselle talouspolitiikalle. Sillä oli kuitenkin rajoituksensa, sillä suhdannekehitys on pirstaloitunut; työttömyys on jakautunut epätasaisesti eri osatyömarkkinoiden kesken. Tämän vuoksi työllisyyden kasvattaminen yleisvaikutteisilla keinoilla lisäksi joillakin osatyömarkkinoilla työvoimapulaa ja inflaatiota. Yleisellä talouspolitiikalla on rajoituksensa, ja tarvitaan selektiivistä, aktiivista työvoimapolitiikkaa.

Innostava resoluutio, vaatimaton käytäntö

OECD:n (1964) hyväksymä resoluutio toi ATP:n kansainväliseen julkisuuteen. ATP omaksuttiin perusteiltaan muodossa, jollaiseksi se oli Rehnin ja Meidnerin kehittelemänä muotoutunut. Tosin muo-

toilut olivat jossakin määrin kompromissien lieventämiä.

Resoluutio sai OECD maissa hyvin myönteisen vastaanoton. Sen aktivoimana uudistettiin työllisyyslainsäädäntöä ja työvoimapolitiikan organisaatiorakenteita. Erityisesti työnvälitystä ja työllisyyskoulutusta kehitettiin. Aktiivisiin työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin käytettyjen rahavarojen osuus ei kuitenkaan mainittavammin noussut, ei myöskään 1970-luvun taantuman aikana.

Ainoastaan Ruotsissa työvoimapolitiikkaa käytettiin stabilisaatiopolitiikan instrumenttina. OECD-maiden työvoimapolitiikan parhaiten kehittyneistä osista, työnvälityksestä ja työvoimakoulutuksesta ei ollut paljoakaan apua uusien työpaikkojen luomisessa. Innostavan resoluution ja vaatimattomien käytännön tulosten ristiriitaan on esitetty monenlaisia selityksiä, usein maakohtaisia. Mm. USA:n ja monen Euroopan maan hyvän taloudellisen kehityksen aikana suhdannepoliittista välineistöä ei kehitetty. Toimeenpanoon liittyvät ongelmat, erityisesti ennusteiden epävarmuus ja nopean reagoinnin vaikeudet, olivat keskeinen stabilisaatiopolitiikan toteuttamisen este. Oli poliittisia ennakkoluuloja, mm. korvaako työvoimapolitiikka normaaleja julkisia töitä, eikä ollut luottamusta työvoimapolitiikan kykyyn inflaation rajoittamisessa (esim. OECD 1976, 1978.)

Stabilisaatiopolitiikan hylkääminen

ATP:n stabilisaatiopolitiittinen rooli on kyseenalaistettu varsinkin monetarismien oppi-isän Milton Friedmanin (1968) käänteentekevän työn jälkeen. Sen mukaan työllisyyttä ei pidä pyrkiä vakautamaan lyhyellä aikavälillä. Työllisyyttä lisäävät lyhyen aikavälin toimet eivät vähennä työttömyyttä pitkällä aikavälillä, mutta ne vauhdittavat inflaatiota.

Vaikka OECD laati parikin ekspansivista työvoimapolitiittista suositusta, työ-

---

Aktiivisesta työvoimapolitiikasta muodostui sekä suhdanne- että rakennepolitiikan väline.

---

voimapolitiikkaan kohdistuvia selvän varauksellisia näkemyksiä alkoi ilmestyä varsinkin ns. McCracken-raportin (OECD 1977) myötä. OECD ottikin friedmanilaisia johtopäätöksiä seuraavan selkeän kannan (OECD 1990a ja 1990b). Työvoimapolitiikan tuli rajoittaa taloudellisen kasvun edistämiseen pitkällä tähtäimellä ja keskittyä työvoiman tarjontaan kohdistuviin toimiin. Näkemyksen tukena olivat teoreettisten perusteluiden ohella myös käytännön työvoimapolitiikasta saadut karvaat kokemukset: erityisesti 1980-luvulla vuodesta toiseen ylläpidetyt toimet konservoivat aikansa yli elänyttä tuotantorakennetta (OECD 1990b).

Kaikesta huolimatta vielä stabilisaatiopolitiikan hylkäävän OECD:n kannan jälkeenkin perinnäiset ATP -strategian perustelut ovat saaneet kannatusta. Varsinkin Kansainvälinen työjärjestö ILO on ollut perinnäisten ATP-perustelujen kannalla (esim. ILO 1996).

Arviot työvoiman kysyntään kohdistuvien keinojen merkityksestä ovat muuttuneet 2000-luvulla entistä myönteisemmiksi koskien mm. sitä, miten kauan niiden vaikutus kestää. Eri valtioiden elvytystoimet nykyisen taantuman aikana demonstroivat kehitystä hyvin. Kuvaavan esimerkin tutkimusmaailmasta tarjoavat Raurich, Sala ja Sorolla (2006), jotka tutkivat finanssipolitiikan merkitystä Euroopan ja USA:n viime vuosikymmenten työllisyyden kehityseroille. He myös päätyivät tulokseen finanssipolitiikan tärkeydestä. Työl-

lisyseroja koskevista tutkimuksista selityksiä on aikaisemmin lähes yksinomaan etsitty kaikkialta muualta, erityisesti työmarkkinoiden jäykkyyksistä eli nk. eurosklerosiksesta. OECD:n useat arviot ovat seuranneet vuoden 1990 kannanoton vanavedessä, mutta 2000-luvun kuluessa myös sen arviot aktiivisen työvoimapolitiikan mahdollisuuksista ovat tulleet selkeästi myönteisemmiksi (esim. OECD 2005).

Myös työvoimapolitiikan konkreettiset työllisyysvaikutukset on arvioitu entistä suuremmiksi viime vuosikymmenellä (esim. Kluge 2006; vrt. Martin ja Grubb 2001). Syynä on varsinkin työllisyysvaikutusten erittely myös keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä (2–3 vuoden aikana). Tällöin paranevat kaikkien toimenpiteiden mutta varsinkin työvoimakoulutuksen vaikutukset (Card et al. 2009). Työvoimapolitiikan vaikutavuutta ovat lisänneet myös työvoimapalvelujen yhdistäminen aktiivi- ja passiivitoimenpiteisiin. Nämä aktivointireformit kuitenkin edellyttävät resursseja ja hienovaraista politiikan suunnittelua (OECD 2005).

Varsinkin työvoimapolitiittiset kysyntätoimenpiteet ovat joutuneet kritiikin kohteeksi Suomessa. Niitä on haukuttu ”tempputyöllistämiseksi” ja kritisoitu mm. työmarkkinoiden vääristämisestä, syrjäytymisvaikutuksista yms. Tukityöllistämällä yksityisellä sektorilla on kuitenkin selvät myönteiset työllisyysvaikutukset (Card et al. 2009). Tukityöllistämisen kielteiset vaikutukset muiden kuin tuettujen henkilöiden työllisyydelle on todettu useissa tutkimuksissa liioitelluiksi. Suomalaisista tutkijoista Kangasharju (2006) päätyi tulokseen, että tukityöllistäminen edistää tukea saavien yritysten työllisyyttä eikä juurikaan vaikuta ilman tukea toimivien yritysten työllisyyteen. Hämäläisen ja Tuomalan (2006) mukaan syrjäyttämisen sijaan tukityöllistäminen kasvattaa ei-tuettua työllisyyttä pienissä yrityksissä.

Tukityöllistämisen kritiikki on Suomessa ollut suurelta osin aiheetonta.

Valtion työllisyystöistä saadut tutkimustulokset ovat olleet kaikkein kielteisimpiä. Tästä huolimatta ne on useissa tutkimuksissa nähty tärkeiksi erityisesti vaikeimmin työllistyville, kuten pitkäaikaistyöttömille (esim. Martin ja Grubb 2001, Caliendo et al. 2005, Hofer ja Weber 2006). Mutta hehän kuuluvat työttömiin, joiden tilanteen muuttaminen on kaikkein vaikeinta!

Työmarkkinatutkimus antaa entistä myönteisemmän kuvan työvoimapolitiikan kyvystä vastata stabilisaatiopolitiikan haasteisiin. ATP:n perinnäinen tehtävä välittömien työttömyys- ja inflaatio-ongelmien vakauttajana ei ole mihinkään hävinnyt, vaikka työmarkkinat ja toimintaympäristö ovat vuosikymmenten kuluessa suuresti muuttuneet, ajateltakoonpa vaikkapa EMU -kriteerien rajoituksia. Stabilisaatiopolitiikan ja erityisesti työvoimapolitiikan tärkeyden korostumiselle on kuitenkin uudet, viime aikojen työmarkkinatutkimusten tarjoamat perusteet.

Lyhyen aikavälin stabilisaatiopolitiikan välttämättömyys

Jo ennen lyhyen tähtäimen stabilisaatiopolitiikan hylkäävää OECD:n kantaa alkoi esiintyä stabilisaatiopolitiikkaa puoltavia työmarkkinatutkimuksen näkemyksiä (mm. Blanchard ja Summers 1986, Layard 1988 (alkup. 1986)). Näitä näkemyksiä on yleensä kuvattu termillä hysteresis, jota monikaan tutkija ei kuitenkaan pidä

osuvana. Sen mukaan työttömyyden lyhyen aikavälin muutoksilla on pitkän aikavälin vaikutuksia. Kun työttömyyden on annettu kasvaa, ei se olekaan palannut helpolla entiselleen. Siinä esiintyy täten ns. polkuriippuvuutta.

Työttömyyden polkuriippuvuuden luonteesta, voimakkuudesta ja syistä on joukko erilaisia näkemyksiä. Erityisesti Layard⁴ on korostanut työttömyyden pitkittymisen merkitystä hysteresiksen syynä. Mm. Ball (2009) puolustaa lähestymistavan selitysvoimaa. Työttömyys ja erityisesti työttömyyden pitkittyminen eivät voi olla jättämättä vaurioita työvoimalle; työmarkkinavalmiudet kuten ammattitaito tai työnhakuaktiivisuus heikenevät. Tämän äärimmäinen seuraus on syrjäytyminen kokonaan työmarkkinoilta. Rakenteellinen työttömyys kasvaa, heikentää työmarkkinoiden toimivuutta ja syö edellytyksiä taloudelliselta kasvulta (vrt. Layard 1986).

Pitkän aikavälin rakennepoliittiset seuraamukset ovat nyt korostamassa työvoimapolitiikan lyhyen aikavälin stabilisaatiopolitiikan tärkeyttä. Hysteresis tuo esiin tarpeen puuttua työttömyyteen välittömästi. Tämä merkitsee täyskäännöstä ATP:n stabilisaatiopolitiittisessa roolissa sikäli, että se palauttaa stabilisaatiopolitiikan taas arvoonsa. Hysteresis korostaa juuri ATP:n merkitystä. Juuri työvoimapolitiikka on politiikkaa, joka kohdistuu suoraan ja valikoivasti työttömiin ja vaikuttaa työttömyyden rakenteeseen. Tämä johtopäätös näkyy hyvin OECD:n työllisyyskatsauksesta vuodelta 2009.

Haasteita ja mahdollisuuksia

Globalisaatio, niin kuin myös ympäristöllinen kestävyys aktualisoi rakennemuutosta, työpaikkojen syntyä ja kuolemaa, työmarkkinoilla. Samaa aiheuttaa myös demografinen muutos. Se ajankohtais-

⁴ Mm. Layard (1986) ja Layard et al. (2005).

Aktiivisen työvoimapolitiikan laadun turvaaminen edellyttää riittävää henkilökuntaa sen toteuttamiseen.

---

taa työvoimavarojen niukkenemisen ja sitä myöten työvoimapolitiikan. Talous synnyttää luonnollisesti vastatendenssejä, taloudellisen kasvun hidastumista, työttömyyttä, yritysten nurinmenoja (mm. työvoiman saatavuusongelmien vuoksi) jne. Tästä huolimatta tulevaisuuden työttömyysongelmia on syytä tarkastella työvoiman niukkenemista vastaan: työttömyys on myös työvoimavarojen niukkuuden synnyttämää ja työttömyys ei poista niukkenemisongelmaa.

ATP on elänyt suuren osan elämänsä ”vieraalla maalla”, joukkomittaisen työttömyyden oloissa. Nyt työmarkkinat alkavat vähitellen lähestyä edes jotenkin oloja, joita varten ATP luotiin. Tulevat työmarkkinat tulevat tosin olemaan paljon ongelmallisemmat kuin ATP:n syntyäikoina. Työvoiman saatavuusongelmat tulevat olemaan suuremmat, niin kuin tulee olemaan myös työttömyys ja työvoiman kysynnän ja tarjonnan vastaamattomuus.

Aktiiviseen työvoimapolitiikkaan kohdistuvat vaatimukset kasvavat. Kun työvoimapolitiikan vaikutusarvioinnit ovat ajoittain olleet kriittisiä, ei niissä useinkaan ole otettu huomioon yhtä seikkaa: toimeenpanon laatua. Tämä puolestaan riippuu keskeisesti resursseista. Niinpä OECD (2009) arvioidessaan aktivointireformien vaikutuksia totesi monien tutkijoiden ja käytännön työntekijöiden pitävän henkilökunnan riittävyyttä keskeisenä rajoitteena työvoimapolitiikan toiminnalle ja siten aktivoinnin tuloksellisuudelle.

Jos ATP:n pitäisi vastata siihen kohdistuviin haasteisiin, olisi resurssit turvattava. Tämä on melkoinen tehtävä, onhan valtion ns. tuottavuusohjelman tavoitteena henkilöstön vähentäminen.

Tulevaisuuden näkymiä vielä sekoittavat työvoiman niukkenemisen aktualisoima palkkainflaatio sekä tarve hillitä palkkapolitiikalla ja yleisellä talouspolitiikalla palkkainflaation kasvua. Näin tulee aktualisoitumaan myös ATP:n alkuperäinen toimintaympäristö: aktiivisen työvoimapolitiikan suhde yleiseen talouspolitiikkaan ja palkkapolitiikkaan. ■

KIRJALLISUUS

Auer, P. (2000), *Employment Revival in Europe*, Geneva: International Labour Office.
Ball, L. (2009), *Hysteresis in Unemployment: Old and New Evidence*, NBER Working Paper 14818.
Blanchard, O.J. & Summers, L.H. (1986), *Hysteresis in Unemployment*, NBER Working Paper 2035.
Caliendo, M. & Hujer, R. & Thomsen, S. (2005), *The Employment Effects of Job Creation Schemes in Germany: A Microeconomic Evaluation*, University of Bonn, IZA Discussion Paper 1512.
Card, D. & Kluve, J. & Weber, A. (2009), *Active Labour Market Policy Evaluations: A Meta-Analysis*, University of Bonn, IZA Discussion Paper 4002.
Friedman, M. (1968) *The Role of Monetary Policy*, *American Economic Review*, 58, 1-18.
Hofer, H. & Weber, A. (2006), *Active Labour Market Policy in Austria: Practice and Evaluation Results*, *Vierteljahrshefte zur Wirtschaftsforschung*, 75:3, 155-167.
Hämäläinen, K. & Tuomala, J. (2006), *Työvoimapolitiikan toimenpiteiden vaikutusten arviointi*, Työministeriö, Työpolitiikan tutkimus 315.
ILO (1996), *World Employment 1996/97, National policies in a global context*. Geneva, International Labour Office.
Kalecki, M. (1971 [1943]), *Political Aspects of Full Employment*, teoksessa Kalecki, M.: *Selected Essays on the Dynamics of the Capitalist Economy 1933-1970*, Cambridge: Cambridge University Press.
Kangasharju, A. (2005), *Do Wage Subsidies Increase Employment in Subsidised Firms?* VATT Discussion Papers 378.
Kluve, J. (2006), *The Effectiveness of the European Active Labour Market Policy*, University of Bonn, IZA Discussion Paper 2018.

Layard, R. (1986), *How to Beat Unemployment*, New York: Oxford University Press.
Layard, R. & Nickell, S. & Jackman, R. (2005), *Unemployment: Macroeconomic Performance and the Labour Market*, Oxford: Oxford University Press.
Martin, J.P. & Grubb, D. (2001), *What Works and for Whom: A Review of OECD Countries' Experiences with Active Labour Market Policies*, University of Uppsala, IFAU Working Paper 2001:14.
Meidner, R. (1984), *I arbetets tjänst*, Stockholm: Tiden.
OECD (1964), *Resolution of the Council on Manpower Policy as a Means for the Promotion of Economic Growth*, teoksessa OECD: *Acts of the Organisation*, Vol. 4, Paris: OECD.
OECD (1976), *Ministers of Labour and Problems of Unemployment*, Vol. I, Paris: OECD.
OECD (1977), *Towards Full Employment and Price Stability. A report to the OECD by a group of independent experts under the chairmanship of Paul McCracken*, Paris: OECD.
OECD (1978), *A Medium Term Strategy for Employment and Manpower Policies*, Paris: OECD.
OECD (1990a), *Challenges and Opportunities in the 1990s*, statement by the Manpower and Social Affairs Committee, teoksessa OECD: *Labour Market Policies for the 1990s*, Paris: OECD.
OECD (1990b), *A New Framework for Labour Market Policies*, report by the Secretariat, teoksessa OECD: *Labour Market Policies for the 1990s*, Paris: OECD.
OECD (1993-2010), *Employment Outlook*, Paris: OECD.
OECD (2005), *Labour Market Programmes and Activation Strategies: Evaluating the Impacts*, teoksessa OECD: *Employment Outlook*, Paris: OECD.
OECD (2009), *The Jobs Crisis: What are the Implications for Employment and Social Policy?*, teoksessa OECD: *Employment Outlook*, Paris: OECD.
Olofsson, J. & Wadensjö, E. (2009), *Arbetsmarknadspolitik. Förändrade förutsättningar och nya aktörer*, Stockholm: SNS Förlag.
Raurich, X. & Sala, H. & Sorolla, V. (2006), *Unemployment, Growth and Fiscal Policy: New Insights on the Hysteresis Hypotheses*, *Macroeconomic Dynamics*, 10:3, 285-316.
Rehn, G. (1988), *Full sysselsättning utan inflation*, Stockholm: Tiden.
Sihto, M. (2001), *The Strategy of an Active Labour Market Policy. An analysis of Its Development in a Changing Labour Market*, *International Journal of Manpower*, 22, 683-706.